

ART EXPLORA FESTIVAL

ODISSEA
CULTURAL A
LA MEDITERRÀNIA

Pavelló central

SOTA L'ATZUR

Comissariat : Rebecca Lamarche-Vadel
i Blanche de Lestrangue

L'exposició *Sota l'Atzur* pren com a punt de partida un mite hitita —poble que va viure a la regió d'Àsia Menor durant el II mil·lenni aC— segons el qual el sol s'enfonsa al mar quan es pon cada capvespre. A partir d'aquest relat, Sota l'Atzur reuneix peces d'una vintena d'artistes internacionals, tant històrics com contemporanis, l'obra dels quals ha estat marcada per una profunda fascinació pel mar Mediterrani. L'exposició dona forma als somnis i als temors que aquest mar desperta, des dels éssers que l'habiten fins a les tragèdies humanes de què ha estat testimoni.

Concepció/realització : ma-tisse / Maquetació i disseny: Flore Beaudelin

© crèdits

Joana Hadjithomas i Khalil Joreige, Recorda la llum (Remember the Light), 2016
Jean Painlevé, Acera o el ball de les bruixes (Acéra ou le bal des sorcières), 1972

Jean Painlevé, *Acera o el ball de les bruixes* (*Acéra ou le bal des sorcières*), 1972

Les aceres viuen a les profunditats marines i pertanyen a la família dels mol·luscs. Jean Painlevé les va filmar amb **finalitats científiques**, revelant imatges habitualment inaccessibles per a l'ull humà. Acompanyats de música jazz, els seus moviments semblen traçar una **coreografia** dinàmica i envoltant. Entre l'atracció i la repulsió, l'artista dona visibilitat a formes de vida poc conegudes que enriqueixen la biodiversitat marina i contribueixen a l'equilibri de l'**ecosistema**.

? Observa atentament els moviments de les aceres. A què et recorden? Alguns gestos evocuen clarament una dansa: pot venir al cap la dansa serpentina de Loïe Fuller (1862-1928), la reconeguda ballarina nord-americana considerada una de les pioneres de la dansa moderna.

IMAGINARI

Adrián Villar Rojas, *Sense títol XIII (Sèrie Renaiixement)* (*Untitled XI - Série Rinascimento*), 2015 - 2023

La nevera —símbol de la modernitat— esdevé, en mans d'Adrián Villar Rojas, el marc d'una pintura insòlita: un **bodegó** d'aliments congelats i d'objectes diversos. El contingut del congelador canvia a cada parada del vaixell museu i funciona com una mena de **document d'identitat** del país on s'exposa. La cambra frigorífica projecta una llum freda sobre els objectes, com si tot quedés perfectament **congelat en el temps**, però alhora amb la possibilitat de renéixer en qualsevol moment, tal com suggereix el títol.

? Observa atentament el contingut del congelador. Identifica els elements propis del país on et trobes i imagina com podrien ser els de les altres parades.

VIDA

Jean-Marie Appriou, *Fumarola negra (Morena) (Black Smoker - Muraena)*, 2023

La base d'aquesta obra és una **fumarola negra**, una formació característica de les profunditats marines que pot sobreviure sense llum gràcies a la simbiosi amb bacteris. Hi apareixen morenes capaces de produir la seva pròpia **llum fluorescent**, que s'estenen al llarg de la xemeneia mentre l'habiten. L'escultura evoca la capacitat de certs éssers vius de generar llum fins i tot en els entorns més foscos.

? A quina planta, animal o figura humana et recorda aquesta escultura?

MOVIMENT

Joan Miró, *Gent de mar (Gens de la mer)*, 1981-1990

Aquests dotze gravats formen la sèrie *Gent de mar*. Les figures s'hi representen realitzant accions quotidianes mitjançant formes simplificades, sovint fusionades amb l'**aigua** o amb **criatures marines**. A través de colors vius i negres intensos, Miró transforma el Mediterrani en un escenari teatral habitat per una galeria de **personatges singulars**.

? Has llegit els títols de les obres? Amb humor, Joan Miró rendeix homenatge als pobles de la Mediterrània amb aquests personatges. Les accions quotidianes s'observen i es registren amb una mirada lúdica i divertida

MITE

TRAVESSIA

Dominique White, *L'anihilació del no-res (The Obliteration of Nothing)*, 2023

Aquesta escultura és un **assemblatge** d'objectes i materials que evocuen el mar, la **navegació** i la idea de conquesta. Per a aquesta obra, Dominique White s'inspira en el mite de l'Hidra, el monstre aquàtic de múltiples caps de la mitologia grega. Aquí, els nombrosos arpons representen aquests caps i simbolitzen els **perills** del mar Mediterrani per a les persones que el travessen en contextos d'exili i migració forçada.

? Observa la forma dels arpons. Què hi notes? Estan recargolats! Seria difícil capturar una presa així... És com si els arpons es tornessin contra el caçador, buscant venjança davant l'ésser humà que intenta dominar altres éssers.

HORITZÓ

Luigi Zuccheri, *Sense títol (Untitled)*, 1965-1970

El pintor Luigi Zuccheri va representar sovint els paisatges i la fauna de la seva regió, situada al nord-est d'Itàlia, prop de Venècia. En les seves obres, els animals i els peixos adquireixen una escala **monumental**, mentre que les figures humanes es **redueixen**, invertint així la relació de poder habitual. L'ésser humà deixa d'ocupar el lloc del depredador i **la natura recupera el protagonisme**.

? Observa ara la matèria pictòrica. És fluida, densa o pastosa? Zuccheri utilitza la tècnica ancestral del tremp, que consisteix a afegir aigua als pigments de color. Emprada pels mestres antics, aquesta tècnica permet una aplicació de la pintura transparent, fluida i lleugera sobre la superfície.

Joana Hadjithomas & Khalil Joreige, *Recorda la llum (Remember the light)*, 2016

Presentada en dues parts, aquesta obra s'articula al voltant del **mar Mediterrani**. Els artistes van filmar les escenes prop de Beirut, al Líban, un país de pas per a moltes persones migrants que intenten arribar a Europa. En una de les pantalles, un **mocador** flota sobre l'aigua; a l'altra, s'hi veuen diversos objectes i cinc bussejadors. A mesura que aquests cossos s'endinsen en les **profunditats**, els colors s'enfosqueixen progressivament.

? Què pots imaginar a partir dels objectes submergits? Aquestes imatges de cossos que s'enfonsen evocuen la tragèdia de les persones que perden la vida al Mediterrani en l'intent d'arribar a Europa.

SOMNIS

Lydia Ourahmane, *Calypso (Calypso)*, 2023

L'obra de Lydia Ourahmane consisteix en un imant de gran format que, a cada parada de l'exposició, es submergeix al port. Allà atrau objectes, materials i residus amagats al fons marí. En conjunt, aquests elements formen un bodegó canviant que dibuixa un **paisatge de tresors submergits**, independentment del seu valor.

? Observa els objectes magnetitzats en aquest moment. N'hi ha cap que et sorprengui?

Marguerite Humeau, *El mort (Un animal marí a la deriva, moribund)* (*The Dead -A drifting, dying marine animals*), 2019

Marguerite Humeau crea obres enigmàtiques que remeten al món dels somnis. Aquesta criatura marina, amb trets de mamífer, sembla utilitzar les seves enormes aletes per fugir d'una **amença invisible**. El cos s'impulsa cap al cel en un intent desesperat de salvació. A través d'aquesta obra, l'artista aborda la **crisi climàtica** i la **desaparició de les espècies marines**, i es pregunta si els animals són conscients del perill que amenaça les seves vides.

? Observa la forma i el color de la criatura. Representada com un cos que flota a la superfície de l'oceà, a quina espècie animal et recorda?

MAR

CRIATURA